

แบบรายงานการสร้างนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่ดี (Innovation/Best practice

“โครงการ Innovation For Thai Education (IFTE

นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อนวัตกรรม

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษ ที่ ๒๑
โรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต ๔

๒. ชื่อผู้สร้าง

นางขวัญจิรา จำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยะฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม ๓๑ หมู่ที่ ๒๐ ตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
โทร ๐-๕๓๗๙-๕๔๐๙.มือถือ ๐๘๑-๑๖๕๖๘๖๒ E-mail address khuan๒๗๗@gmail.com

๓. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

- แสวงหานวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีจากแหล่งต่าง ๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้แล้ว แล้วนำมา
ปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่
- การสร้างนวัตกรรมใหม่

๔. ประเภทของนวัตกรรม

- ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา

๕. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘จ.
(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณ ของ
ความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพ
ในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (๔) ปรับปรุงการ
จัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์
ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ประเทศไทย
บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่ ๔.๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย
การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นใน
ศตวรรษที่ ๒๑ (๔.๒ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่
ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มี
ศักยภาพมีทักษะ ความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย (๔.๓ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่

ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตาม ศักยภาพสถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและ มาตรฐาน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและ สถานที่มีระบบและกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพมีระบบการผลิตครูอาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครู อาจารย์ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตาม มาตรฐาน

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียน จะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้น จะต้องมีการบวนการ สู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ๓ กระบวนการ คือ กระบวนการ บริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจ จำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน การพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันต่อสภาพ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย ๔.๐ ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะ วิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการ ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความ เข้าใจในด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนา คุณภาพ นักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงาน ในขอบเขตที่ตนเอง รับผิดชอบประสบผลสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับระเบียบ วิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ การ นิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธวิธีที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทาง ดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น

การนิเทศภายในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในฐานะผู้นิเทศ ในการพัฒนาคุณภาพและเปลี่ยนแปลงการทำงานของครู และบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในด้านการเรียนของผู้เรียน หากโรงเรียน มีระบบการนิเทศภายใน ที่เข้มแข็ง มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรอันจะส่งผลให้คุณภาพของโรงเรียน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีสมรรถนะสำคัญตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานและคุณภาพ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก ในความเป็นผู้นำทันเหตุการณ์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ตลอดเวลา มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดวิธีการทำงานที่เน้นกระบวนการกลุ่ม มีการบริหารงานแบบเป็นทีม มีศักยภาพ ครูจะเป็นผู้ส่งเสริมและให้โอกาสผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขปัญหา และให้กำลังใจ รวมถึงการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

โรงเรียนวัดพระเกิดคงคารามเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และเป็นโรงเรียนที่ชุมชนและผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงในคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน ภายใต้บริบทที่มีจำนวนครูจำกัด อาคารสถานที่ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทุกปีการศึกษา และโดยเฉพาะกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ยังใช้วิธีการสอนที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จากผลการรายงานการปฏิบัติงานประจำปี(SAR)ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง ๒ ระดับ มีผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานอยู่ในระดับคุณภาพยอดเยี่ยมทั้ง ๓ มาตรฐาน และมีผลการทดสอบความ สามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีความสามารถด้านภาษาไทย(๕๗.๔๒ ด้านคณิตศาสตร์ (๕๖.๖๑) ได้คะแนนเฉลี่ย ๒ ด้าน ร้อยละ ๕๗.๐๒ สูงกว่าระดับ ระดับประเทศ (๕๒.๘๐ รวมถึงผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ การอ่านออกเสียง ได้ร้อยละ ๗๗.๔๒ การอ่านรู้เรื่อง ได้ร้อยละ ๖๗.๔๒ คะแนนเฉลี่ย ๒ สมรรถนะ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๗๒.๔๒ สูงกว่าระดับประเทศ (๗๑.๓๘) และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ได้ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ สังกัด สพฐ. และสูงกว่าระดับประเทศ ดังนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ย ๖๐.๕๙ (ระดับ สพฐ. ๕๙.๕๔ และระดับประเทศ ๕๐.๓๘) กลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย ๔๑.๗๗.๔๗ (ระดับ สพฐ. ๓๘.๔๘ และระดับประเทศ ๒๙.๙๙) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย ๔๓.๒๘(ระดับ สพฐ. ๓๓.๖๘ และระดับประเทศ ๓๔.๓๑) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ย ๔๖.๐๑ (ระดับ สพฐ. ๓๕.๔๖ และระดับประเทศ ๓๙.๒๒) โรงเรียนได้รับการประกันคุณภาพภายนอก(พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘)สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน ณ วันที่ ๒๑/๐๒/๒๕๖๕ ถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานในทุกด้านจะอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่หากมองถึงระบบหรือกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนยังคงต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เพื่อตอบสนองความต้องการของ

ผู้เรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน ชุมชนและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ต่อไป

จากสภาพปัจจุบันดังกล่าว ข้าพเจ้าในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ ด้วยพัฒนาระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็งให้มีความเหมาะสมภายใต้สภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี ดิจิทัลมาเป็นตัวเชื่อมต่อ ประสาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อันจะทำให้โรงเรียนมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศภายในที่เข้มแข็งเป็นระบบชัดเจน เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนการสอนและการทำงานที่มีหลากหลายลักษณะ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นนโยบาย ของต้นสังกัด ตัวผู้บริหาร ตัวครูผู้สอน บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี ล้วนมีผลในการทำให้กระบวนการนิเทศภายใน ประสบผลสำเร็จทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงได้นำความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนการแสวงหาความรู้จากแนวคิด ทฤษฎี การศึกษารูปแบบการนิเทศภายใน ตลอดจนนโยบายทางการศึกษา นำมาสร้างนวัตกรรมด้านการนิเทศภายใน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักการและแนวทางในการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยังพอใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยิ่งขึ้น

๖. วัตถุประสงค์

๖.๑ เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็งเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้ นักเรียน เกิดสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๖.๒ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) และสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๓ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคารามให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาทุกด้าน

๗. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่ใช้

๗.๑ หลักการของรูปแบบการนิเทศภายใน

หลักการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อในศตวรรษที่ ๒๑ เน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์กันเพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย หลักการวางแผน หลักการฟังตนเอง หลักกัลยาณมิตร หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการใช้ห้องเรียนเป็นฐาน

๑.๑ **หลักการวางแผน** หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมสูงสุดต่อการปฏิบัติการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครอบคลุมถึง การนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายใน การแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศภายในโรงเรียนตามลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา

การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างชัดเจน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการนิเทศภายในอย่างทั่วถึงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

๑.๒ หลักการพึ่งตนเอง หมายถึง การดำเนินการนิเทศภายใน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการมีการพึ่งตนเอง ลดระดับการพึ่งพิงจากผู้อื่นภายนอก ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง มีการส่งเสริมให้ผู้นิเทศได้พัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายใน เช่นการเข้าอบรม การศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศได้ดำเนินการนิเทศตนเองตามศักยภาพและเหมาะสมกับบริบทที่เป็นจริง สนับสนุนให้คณะครูมีการศึกษาค้นคว้าผลงานทางวิชาการ ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศ และวิธีการนิเทศภายใน โรงเรียนที่สอดคล้องกัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้ทรัพยากรที่มีในการดำเนินการนิเทศภายในให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทที่เป็นจริงของตน

๑.๓ หลักกัลยาณมิตร หมายถึง การดำเนินใด ๆ ในการนิเทศภายใน มีการมุ่งเน้นการสร้างศรัทธาด้วยกระบวนการทางบวก คณะครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันสร้างเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่าย (Node and Network) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC และขยายเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นต่าง ๆ กับเพื่อนครูทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา

๑.๔ หลักการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยทุกฝ่ายต้องมีวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน ต้องมีการประสานงาน สนับสนุนช่วยเหลือกันอย่างต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศภายใน และทุกคนร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีความรับผิดชอบความสำเร็จหรือความล้มเหลวร่วมกัน มีส่วนร่วมในการสำรวจ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายใน ร่วมในการวางแผนดำเนินการนิเทศภายในโดยร่วมพิจารณาเป้าหมาย กำหนดกิจกรรมและรายละเอียดการนิเทศภายใน การสร้างสื่อและเครื่องมือ ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศภายใน

๑.๕ หลักการใช้ห้องเรียนเป็นฐาน หมายถึง การคำนึงถึงคุณภาพของห้องเรียนที่มีคุณภาพของครูและ ผู้เรียน โดยครูจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning ครูมีกรนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนในห้องเรียนเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการ มีทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต

๗.๒ หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน

๗.๒.๑ ความหมายการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบันเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามแนวทางของประชาธิปไตยที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับการนิเทศยอมรับเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

๗.๒.๒ จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

งานนิเทศการศึกษาคืองานที่ปฏิบัติกับครู เพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

- ๒.๑ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน
- ๒.๒ เพื่อช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง
- ๒.๓ เพื่อช่วยให้ครูค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเอง
- ๒.๔ เพื่อช่วยให้ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพของตน
- ๒.๕ เพื่อช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- ๒.๖ เพื่อช่วยให้ครูมีทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น
- ๒.๗ เพื่อช่วยครูให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

๗.๒.๓ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศ

ผู้นิเทศมีภาระหน้าที่หลายอย่างแต่หน้าที่หลักคือการช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนซึ่งต้องเกี่ยวกับกับงานหลายด้านและบุคลากรหลายฝ่าย นักการศึกษาหลายท่านจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศไว้ ดังนี้

- ๑ บทบาทเป็นผู้ประสาน(Coordinator)เช่นประสานครูแต่ละระดับให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานชุมชน ผู้ปกครอง
- ๒ บทบาทเป็นที่ปรึกษา (Consultant) โดยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู และผู้รับการนิเทศทั่วไป
- ๓ บทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม (Group Leader) คือ รู้วิธีที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ
- ๔ บทบาทเป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ได้แก่ เป็นผู้ประเมินผลการสอน ประเมินผลหลักสูตร
- ๕ บทบาทในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล
- ๖ บทบาทเป็นนักวิจัย เป็นผู้ที่นำผลการวิจัยเสนอแนะให้ครูใช้ และดำเนินการวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยปฏิบัติการ
- ๗ บทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยการช่วยเหลือให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพัฒนา
- ๘ เป็นครูต้นแบบ คือ สามารถสาธิตการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่ครู และแนะนำวิธีการสอนแก่ครูได้

๗.๒.๔ งานการนิเทศการศึกษา

งานนิเทศการศึกษาคืองานดำเนินการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานที่สำคัญ ดังนี้

- ๑ งานการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) โดยผู้นิเทศจะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบคลินิก
- ๒ งานพัฒนาบุคลากร (Staff Development) โดยการจัดโอกาสให้ได้รับการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การจัดประชุม อบรม เยี่ยมชั้นเรียน แนะนำวิธีสอน สาธิตการสอน ตลอดจนทำการประเมินครู เป็นต้น

๓ งานการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) โดยผู้นิเทศและครูควรร่วมกัน ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม เช่น การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ การตรวจสอบ คัดเลือกประเมินสื่อการเรียนการสอนแต่กลุ่มสาระ เป็นต้น

๔ งานการบริหาร (Administration) โดยผู้นิเทศจะต้องดำเนินงานที่ต้องมีการตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นั่นคือผู้นิเทศต้องมีการดำเนินการอย่างเป็น ระบบ มีการวางแผน ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

๕ งานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้นิเทศสามารถช่วยให้ครูสามารถ ประเมินผลการสอนของตนเอง ปรับปรุงพัฒนาการสอนของตนเองได้ โดยการช่วยครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

๖ งานด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ การประเมินคุณภาพของผู้เรียน การให้ ข้อเสนอแนะครูให้สามารถสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการวัดประเมินได้อย่างมี คุณภาพ

๗.๒.๕ กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา คือ เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการ ปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศ สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยจะขอแนะนำเสนอกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ และใช้มาก ๒๓ กิจกรรม ดังนี้

๑ การบรรยาย (Lecturing) เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของผู้นิเทศไปสู่รับ การนิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น

๒ การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อเข้ามาช่วย เช่น สไลด์ แผนภูมิ แผนภาพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

๓ การบรรยายเป็นกลุ่ม (Panel presenting) เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มีจุดเน้นที่การให้ ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๔ การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing film and television) เป็นการใช้อุปกรณ์ที่สื่อทาง สายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิดีโอเทป เพื่อทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิดความสนใจมากขึ้น

๕ การฟังคำบรรยายจากเทป วิทยุ และเครื่องบันทึกเสียง (Listening to tape, radio recordings) กิจกรรมนี้เป็นการใช้อุปกรณ์เพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น

๖ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting materials and equipments) เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ

๗ การสังเกตในชั้นเรียน (Observing in classroom) เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานใน สถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดหรือจุดบกพร่อง ของบุคลากร เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร

๘ การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการ ดำเนินการ

๙ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewing) เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ

๑๐ การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused interviewing) เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะโรงเรียนที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น

๑๑ การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้แนะ (Non-directive interview) เป็นการพูดคุยและอภิปราย หรือการ แสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วย ลักษณะการของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความสนใจของ ผู้รับการสัมภาษณ์

๑๒ การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเหมาะสม กับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ

๑๓ การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การ อ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น

๑๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and calculating) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการ ติดตามประเมินผล การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน

๑๕ การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนว ความคิดวิธีการ แก้ปัญหาหรือใช้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือ วิจารณ์วิจารณ์แต่อย่างใด

๑๖ การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ (Videotaping and photographing) วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มี ประโยชน์ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์

๑๗ การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Instrumenting and testing) กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการ ใช้แบบทดสอบและแบบประเมินต่าง ๆ

๑๘ การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่ เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด

๑๙ การจัดทัศนศึกษา (Field trip) กิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปสถานที่แห่งอื่น เพื่อศึกษาดูงานที่ สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ

๒๐ การเยี่ยมเยียน (Intervisiting) เป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งไปเยี่ยมและสังเกตการทำงานของอีก บุคคลหนึ่ง

๒๑ การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล กำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น

๒๒ การเขียน (Writing) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียน โครงการนิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ

๒๓ การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided practice) เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติมีการ คอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

๗.๒.๖ กระบวนการในการนิเทศ (Supervisory Process)

กระบวนการในการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่จัด ลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง เป็นระเบียบแบบแผน มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน มีเหตุผลและสามารถดำเนินการได้ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอกระบวนการในการนิเทศไว้หลายท่าน ขอนำเสนอกระบวนการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

๗.๒.๖.๑ กระบวนการนิเทศของสังกัด อุทรานันท์ (๒๕๓๐) ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ๕ ขั้นตอน เรียกว่า “PIDER” ดังนี้

(๑) การวางแผน (P-Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

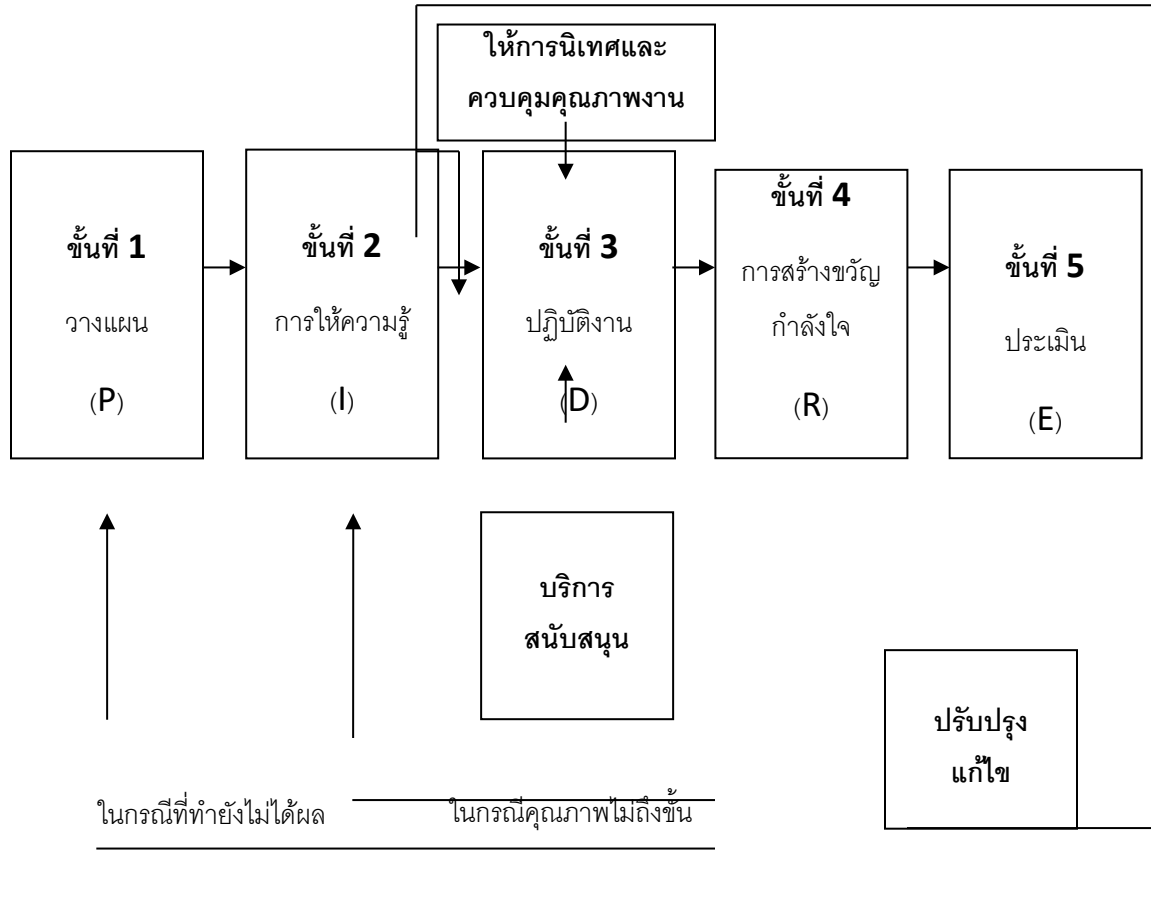
(๒) ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งที่เริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

(๓) การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน ๓ ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ(ครูการปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ(ผู้นิเทศการปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร

(๔) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing-R) เป็นขั้นตอน ของการเสริมแรงของผู้บริหาร ซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

(๕) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจ หรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ สมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนา หลังใช้วัตรกรรมด้านการเรียนรู้เข้ามานิเทศ

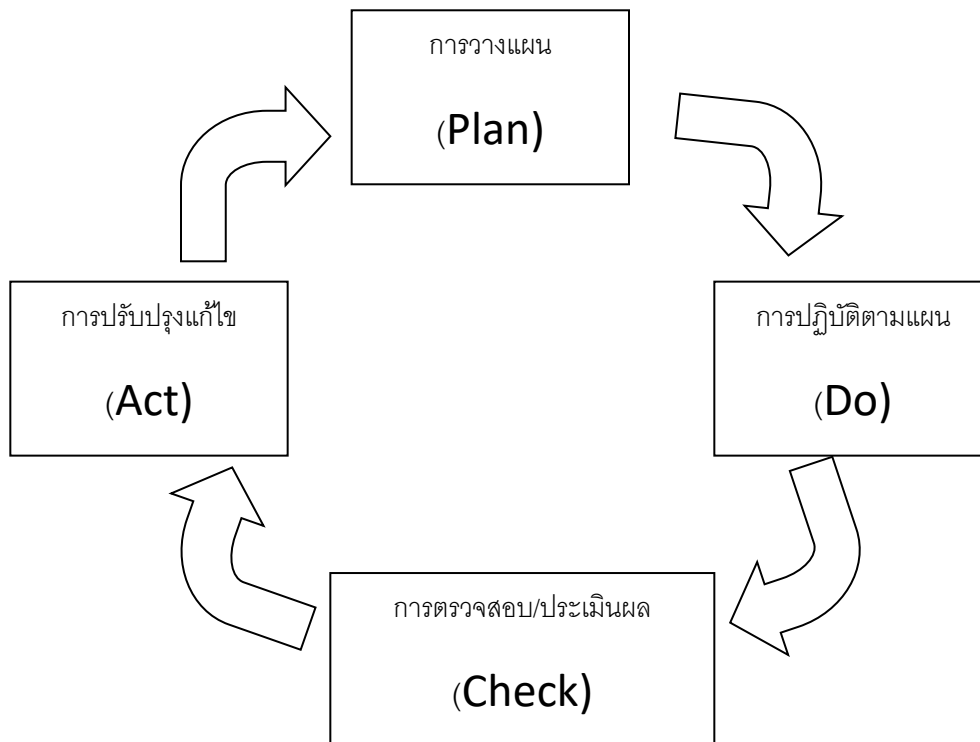
กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สรุปลงเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

๗.๒.๖.๒ กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Demming Cycle) การนำวงจรเดมมิง (Demming circle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การวางแผน (P-Planning)
๒. การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
๓. การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
๔. การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

สรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

จากแผนภูมิกระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑. การวางแผน (P-Plan)
  - ๑.๑ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ
  - ๑.๒ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
  - ๑.๓ การจัดทำแผนการนิเทศ
  - ๑.๔ การจัดทำโครงการนิเทศ
๒. การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do)
  - ๒.๑ การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
  - ๒.๒ การกำกับติดตาม
  - ๒.๓ การควบคุมคุณภาพ
  - ๒.๔ การรายงานความก้าวหน้า
  - ๒.๕ การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ
๓. การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check)
  - ๓.๑ กำหนดกรอบการประเมิน
  - ๓.๒ จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน
  - ๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๔ วิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕ สรุปผลการประเมิน

๔. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)

๔.๑ จัดทำรายงานผลการนิเทศ

๔.๒ นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่

๔.๓ พัฒนาต่อเนื่อง

๗.๒.๗ เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ หมายถึง วิธีการนำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ

๗.๒.๗.๑ เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน ในการนำเทคนิคนี้ไปใช้ผู้นิเทศควรมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑ สร้างความไว้วางใจกับผู้รับการนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น โดยการศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น อหยาศัย การให้คำชมเชย การสร้างบรรยากาศที่ดี

๒ ใช้คำถามที่เป็นเชิงของความคิดเห็น ไม่ทำให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจในการตอบ

๓ เสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือการพัฒนางานในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๔ นำข้อเสนอหรือแนวทางที่ร่วมกันคิดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติ โดยผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด หรืออาจต้องสาธิตให้ดู

๗.๒.๗.๒ เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบที่เชื่อถือได้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเทคนิคหนึ่งในการนิเทศการศึกษา จำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัย และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

๑) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ผู้นิเทศจะทำงานร่วมกับครูโดยตรง ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู จุดเด่น จุดควรพัฒนาร่วมกับครู วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ลักษณะปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมองในด้านของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสาเหตุของปัญหา ผู้นิเทศจะร่วมกับผู้รับการนิเทศกำหนดวิธีและแนวทางการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาที่นั้น ๆ คิด พัฒนาสื่อและนวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นวิธีการ/กิจกรรมการนิเทศ สื่อการนิเทศ เช่น เอกสาร คู่มือ ชุดพัฒนา สิ่งเหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนั้น ๆ ตลอดทั้งมีการหาคุณภาพของสื่อที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อถือได้

๓) การดำเนินการนิเทศ โดยนำวิธีการ/กิจกรรมที่เป็นสื่อ นวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ในการนิเทศ ในขั้นตอนนี้จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสมหรือการอธิบายในเชิงคุณภาพ (พรรณนา

๔) การสรุปผลและเขียนรายงาน โดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปสรุปผล ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมและมี

คุณภาพ จากนั้นเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย โดยกำหนดกรอบการเขียนที่ สอดคล้องกับการดำเนินงานวิจัย อาจจะเป็น ๓ บท ๔ บท หรือ ๕ บท แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ให้มีเนื้อหาสาระ ครอบคลุมรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว

๕) การเผยแพร่ หลังจากที่ได้มีการสรุปและเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานแล้ว ผู้นิเทศควรจะได้มีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจนำไปใช้หรือต่อยอดต่อไป การเผยแพร่อาจทำได้หลายวิธี เช่น เวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด การเผยแพร่ในลักษณะของบทความทางวิชาการ การเผยแพร่ทาง Internet เป็นต้น

๗.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

๗.๓.๑. การสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

การเตรียมผู้เรียนในวันนี้ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นเรื่องสำคัญของวงการศึกษ เพราะสังคมโลกขณะนี้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการ เปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลใหม่ ๆ หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่สิ้นสุดจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะดังกล่าว ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ สามารถและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีในอนาคต การตื่นตัวและเตรียมพร้อมต่อ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การสร้างพลังทางการศึกษาเพื่อให้ได้เยาวชนที่มีคุณภาพจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการ พัฒนาชาติสำหรับประเทศไทยการจัดการศึกษาเพื่อสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ยึดแนวคิดของการจัด การศึกษาสากลซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้ ดังนี้

๑ การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะแห่งอนาคตใหม่ แนวคิดนี้

วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๖ : ๑๔-๑๗) ให้หลักการและแนวทางไว้ว่า ในศตวรรษที่ ๒๑ สถานการณ์โลกมี ความแตกต่างจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ ระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็น จริงในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการ นอกการศึกษาประกอบด้วยบริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิลบริษัทไมโครซอฟต์ บริษัทวอลต์ ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐรวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กร ความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership for ๒๑st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย P๒๑ หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไป ดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบ ความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ขึ้น โดยมีองค์ประกอบที่เป็นทั้งด้านความรู้และทักษะ ได้แก่การเรียนรู้ เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ และทักษะ ๓ กลุ่ม คือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะ การเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ทั้ง ๓ กลุ่ม สามารถแจกแจงออกเป็น ๓Rs + ๘Cs และ ๒Ls ดังนี้

๓Rs คือ reading, writing, arithmetics (อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น

๘Cs คือ

๑ Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา

๒ Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
๓ Collaboration, Teamwork & Readership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และ
ภาวะผู้นำ
๔ Cross - Cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์
๕ Communication, Information & Media Literacy (๒-๓ ภาษา (ทักษะด้านการสื่อ สารสนเทศ
และการรู้เท่าทันสื่อ

๖ Computing & Media Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร

๗ Career & Learning Self - reliance (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้
และ ๘ Change (ทักษะการเปลี่ยนแปลง

๒Ls คือ ๑ Learning Skills (ทักษะการเรียนรู้ และ ๒ Leadership (ภาวะผู้นำ
Learning Skills (ทักษะการเรียนรู้ มี ๓ องค์ประกอบ ได้แก่

- Learning คือการเรียนรู้สิ่งใหม่

- Delearning หรือ Unlearning คือ การเลิกเชื่อของเก่า เพราะมันผิดไปแล้ว

- Relearning คือ การเรียนรู้โดยเปลี่ยนชุดความรู้เป็นโลกสมัยใหม่เพราะความรู้เกิดขึ้นใหม่มากมาย

และหลายส่วนผิดหรือไม่ดีแล้ว มีของใหม่ที่ดีกว่า

จุดสำคัญคือการสอนเพื่อให้เกิดทักษะแต่ละทักษะต้องให้นักเรียนหรือนักศึกษาเรียนและฝึกทักษะโดย
การลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และคิดทบทวน หรือเรียนแบบ Active Learningอย่างแท้จริง

๒ องค์ประกอบของความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่กล่าวมาข้างต้นมีรายละเอียดที่ ทำให้เห็นองค์
ความรู้และกลุ่มทักษะที่ชัดเจนตามที่ พรทิพย์ ศิริภทราชัย (๒๕๕๖ : ๕๒) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

องค์ประกอบของความรู้คือความรู้ในวิชาหลักหรือวิชาแกนและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญสำหรับศตวรรษ
ที่ ๒๑ (Core Subjects and ๒๑st Century Themes) ได้แก่ ๑ ภาษาอังกฤษ ๒ การอ่าน ศิลปะในการใช้ภาษา ๒
ภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก ๓ คณิตศาสตร์ ๔ ศิลปะ ๕ เศรษฐศาสตร์ ๖ วิทยาศาสตร์ ๗
ภูมิศาสตร์ ๘ ประวัติศาสตร์ และ ๙ การปกครองและความเป็นพลเมืองสำหรับด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ ๒๑ โรงเรียนต้องส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาวิชาการให้อยู่ในระดับสูง ด้วยการสอดแทรกทักษะเพื่อการดำรงชีวิต
ในศตวรรษที่ ๒๑ ต่อไปนี้เข้าไว้ในทุกวิชาหลักด้วย ได้แก่

๑ ความรู้เรื่องโลก (Global Awareness)

๒ ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic,
Business and Entrepreneurial Literacy)

๓ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)

๔ ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

๕ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่สำคัญ ๓ กลุ่ม คือ

๑ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ได้แก่

๑.๑ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ซึ่ง

ครอบคลุมไปถึงการคิดแบบสร้างสรรค์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น และการนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์

๑.๒ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) หมายความว่ารวมถึงการคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงระบบ การคิดตัดสินใจ และการคิดแก้ปัญหา

๑.๓ การสื่อสารและการร่วมมือ (Communication and Collaboration) ซึ่งเน้นการสื่อสารโดยใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจน และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

๒ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ซึ่งในศตวรรษที่ ๒๑ นี้ นับได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาก ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีทักษะดังต่อไปนี้ คือ

๒.๑ การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy)

๒.๒ การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

๒.๓ การรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT :Information, Communications & Technology)

๓ ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ในการดำรงชีวิตและในการทำงานนั้นไม่เพียงต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถในการในเนื้อหาความรู้ หรือทักษะการคิดเท่านั้นหากแต่ยังต้องการผู้ที่สามารถทำงานในบริษัทที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย ทักษะที่จำเป็น ได้แก่

๓.๑ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)

๓.๒ ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง (Initiative and Self Direction)

๓.๓ ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills)

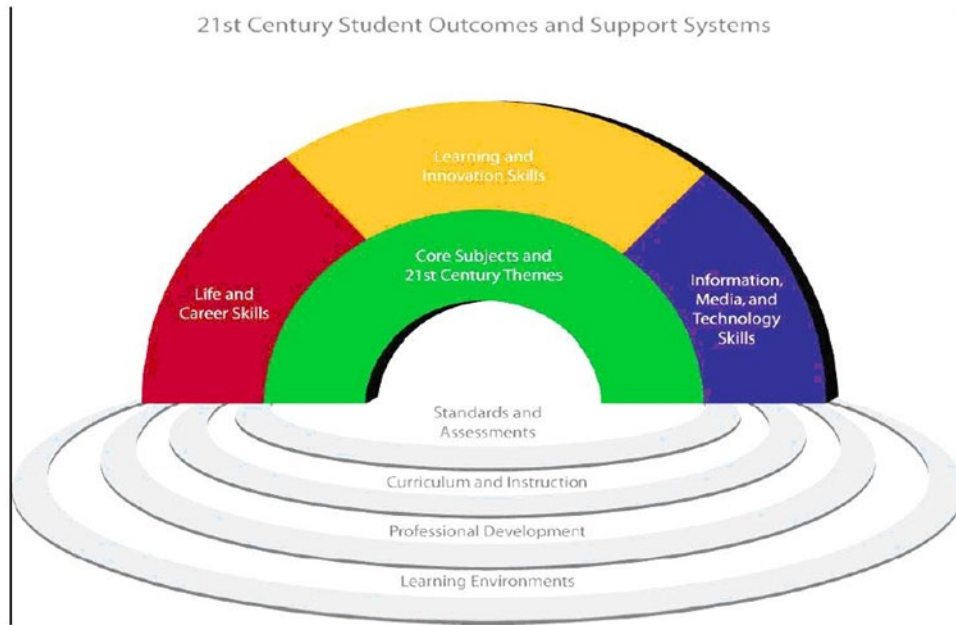
๓.๔ การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ เชื่อถือได้ (Productivity and Accountability)

๓.๕ ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

๓ การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้

โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์ความรู้ร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership For ๒๑st Century Skills) (www.p๒๑.org) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P๒๑ ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยผสมผสานองค์ความรู้ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

ภาพที่ ๔ กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (๒๑st Century Learning Framework)
ที่มา (<http://www.qlf.or.th/>)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Model of ๒๑st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน(Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่๒๑

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

องค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นเพื่อในการเรียนรู้ของนักเรียนทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ คือ มาตรฐานศตวรรษที่ ๒๑ การประเมินผลหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาอาชีพและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับระบบสนับสนุนการผลิตที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ในศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับนักเรียนในปัจจุบัน

๘. วิธีดำเนินการ/กระบวนการ

๑) สภาพปัญหาก่อนการพัฒนา

โรงเรียนวัดพระเกิดคงคารามเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และเป็นโรงเรียนที่ชุมชนและผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงในคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน ภายใต้บริบทที่มีจำนวนครูจำกัด อาคารสถานที่ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปีการศึกษา และโดยเฉพาะกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ยังใช้วิธีการสอนที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จากผลการรายงานการปฏิบัติงานประจำปี(SARประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง ๒ ระดับ มีผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานอยู่ในระดับคุณภาพยอดเยี่ยมทั้ง ๓ มาตรฐาน และมีผลการทดสอบความ สามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ สูงกว่าระดับ ระดับประเทศ (๕๒.๘๐ รวมถึงผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๗๒.๔๒ สูงกว่าระดับประเทศ (๗๑.๓๘ และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ได้ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ สังกัด สพฐ. และสูงกว่าระดับประเทศ โรงเรียนได้รับการประกันคุณภาพภายนอก(พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘)สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน ถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานในทุกด้านจะอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่หากมองถึงระบบหรือกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ทางโรงเรียนยังคงต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน ชุมชนและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในการรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ต่อไป

โรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่โรงเรียนพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ๒) การวางแผนการนิเทศ ๓) สร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ๔) การปฏิบัติการนิเทศ ๕) สรุปและงานผลการนิเทศ ที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการบูรณาการ นโยบาย/งาน/โครงการต่าง ๆ โดยการสังเคราะห์หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศของนักการศึกษา นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ภาพที่ ๒ รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑
โรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ (Diagnosis)

๒.๑.๑ จัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานรอบด้านทั้งของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานตามประเด็นการนิเทศ ได้แก่

- ๑ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา /สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
- ๒ การดำเนินงานห้องเรียนคุณภาพ
- ๓ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
- ๔ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ๕ การประกันคุณภาพการศึกษา
- ๖ การพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

๒.๑.๒ ประชุมแลกเปลี่ยนระดมความคิดของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของโรงเรียน ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

๒.๑.๓ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการเร่งด่วนหรือที่เห็นว่าสำคัญที่สุด

๒.๑.๔ นำผลการวิเคราะห์จากประเด็นการนิเทศมากำหนดค่าเป้าหมายการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานและประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๑.๕ สร้างการรับรู้ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันด้วยการใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุม สัมมนา การประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำเอกสาร หรือเผยแพร่ ใน Facebook เว็บไซต์ของโรงเรียน กลุ่มไลน์ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน และกลุ่มไลน์ผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผนการนิเทศ (PLAN & PLC & PA

การวางแผนการนิเทศ เป็นการนำปัญหาและความต้องการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศตามประเด็นการนิเทศมากำหนดรายละเอียดของกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนนิเทศ ดังนี้

๒.๒.๑ ประชุมเพื่อกำหนดแนวทาง/วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการจำเป็น มีการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) การทำข้อตกลง (Performance Agreement : PA และการศึกษาชั้นเรียน(ห้องเรียนคุณภาพ (Lesson Study) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

๒.๒.๒ เลือกแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๓ วางแผนการดำเนินงานพัฒนา โดย

๑ ประชุม เตรียมการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

๒ สร้างคณะกรรมการการนิเทศ ทีมงานและเครือข่ายการนิเทศ

๓ กำหนดประเด็นการนิเทศ

๔ กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสม

กับการแก้ปัญหาและการพัฒนา

๕ กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการ เช่น การประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การบันทึกวิดีโอ และการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์การสอนงานและการชี้แนะ (Coaching & Mentoring) ฯลฯ โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การประชุมระบบทางไกล(Conference) การใช้ Video Line, YouTube, Google classroom เป็นต้น

๒.๒.๔ จัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๒.๑.๕ การจัดทำข้อตกลงระหว่างครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา (Performance Agreement : PA) เป็นข้อตกลงที่ข้าราชการครูและบุคลากร เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อแสดงเจตจำนงว่าจะพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะประจำวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตร ให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และนโยบาย จุดเน้น ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นตอนที่ ๓ การนำแผนการนิเทศสู่การปฏิบัติ (Implementation)

ขั้นที่ ๓.๑ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ (Media & Gadgetry)

สื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นสิ่งที่จะช่วยเก็บรายละเอียดที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถแสดงออกมาได้ และสามารถเก็บข้อมูลเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้รับการนิเทศ

๑ สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศ ทักษะการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เน้นการใช้ ICT ใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์, การประชุมระบบทางไกล, Google form, Google classroom เป็นต้น

๒ สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การสะท้อนผลและการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือ ที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ ๓.๒ การปฏิบัติการนิเทศ (DO & Regulate)

ดำเนินการนิเทศตามรูปแบบ วิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด โดยเน้นการกำกับในขณะปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำกับนั้นอาจโดยผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าฝ่ายบริหารงานหรือหัวหน้าวิชาการสายชั้น หรือการกำกับตนเองของผู้รับการนิเทศ มีดังนี้

๑ ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ

๒ นิเทศตามขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด

๓ นิเทศภายในห้องเรียน ๑๐๐ % ตามมาตรฐานตัวชี้วัดของการพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ โดยใช้กระบวนการนิเทศ PIDREP ๖ ขั้นตอน

๑ การวางแผนการนิเทศ (Planning)

๒ การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้ (Information)

๓ การปฏิบัติการนิเทศ (Doing)

๔ การสร้างขวัญกำลังใจ (Reinforcing)

๕ การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

๖ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ (Propagation)

ขั้นตอนที่ ๔ ติดตาม ตรวจสอบ (Monitoring)

๔.๑ ติดตาม ตรวจสอบ การสะท้อนการดำเนินการนิเทศภายใน และสรุปผลการนิเทศ

๔.๒ นำสรุปผลการดำเนินงาน มาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ เช่น ระดับข้ามช่วงชั้นในโรงเรียน ระดับศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล อำเภอ จังหวัด และกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการจากสถานบันการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๕ การประเมินผลและเผยแพร่ (Evaluation & Propagation)

๕.๑ ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน

๕.๒ ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการในการนำผลไปใช้ในการพัฒนาหรือในแต่ละปีการศึกษา

๕.๓ วิเคราะห์สังเคราะห์ผลการดำเนินงานและนำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและ

ข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป

๕.๔ คัดเลือกผลงาน นวัตกรรมของครูผู้สอนที่มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อมอบเกียรติบัตรในลำดับต่อไป

๕.๕ สรุป / รายงานผลการดำเนินงาน และ นำผลการนิเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Facebook เว็บไซต์สถานศึกษา กลุ่มไลน์ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนอื่นสามารถดูได้เป็นแบบอย่าง

๙. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและองค์กรภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในระดับมากขึ้นไป

๒. ผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ร้อยละ ๓

เชิงคุณภาพ

๑. โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ดี คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

๒. ผู้เรียนมีคุณภาพ ผู้ปกครองไว้วางใจในการบริหารสถานศึกษาส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนที่โรงเรียนบ้านปางคี้กเพิ่มขึ้น